

3. Croatia 2007 progress report. Commission staff working document. SEC (2007) 1431 final, 6 November 2007. *University of Pittsburgh*. URL: <https://aei.pitt.edu/44774/> (дата звернення: 30.03. 2024)
4. Croatia 2008 progress report. Commission staff working document. SEC (2008) 2694 final, 5 November 2008. *University of Pittsburgh*. URL: <https://aei.pitt.edu/44790/> (дата звернення: 30. 03. 2024)
5. Croatia 2009 progress report. Commission staff working document. SEC (2009) 1333 final, 14 October 2009. *University of Pittsburgh*. URL: <https://aei.pitt.edu/44800/> (дата звернення: 31. 03. 2024)
6. Croatia 2011 progress report. Commission staff working document. SEC (2011) 1200 final, 12 October 2011. *University of Pittsburgh*. URL: <https://aei.pitt.edu/44842/> (дата звернення: 31. 03. 2024)
7. Croatia. *Transparency International*. URL: <https://www.transparency.org/en/countries/croatia> (Дата звернення: 02. 04. 2024)
8. Grubiša D.. Anti-corruption Policy in Croatia: Benchmark for EU Accession. *Politička misao*. Vol. 47, No. 5. 2010. P. 69-95. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=76984> (дата звернення: 28. 03. 2024)
9. Nacionalni program suzbijanja korupcije 2006. – 2008. *Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuda i uprave*. URL: <https://cutt.ly/Xw7NVaqL> (дата звернення: 29.03.2024)
10. Nacionalni program za borbu protiv korupcije s akcijskim planom za borbu protiv korupcije. *Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuda i uprave*. URL: <https://cutt.ly/Ww7NC4Sj> (дата звернення: 28. 03. 2024)
11. Боровець І. Г.. Боротьба з корупцією як одне з пріоритетних завдань Республіки Хорватія у період переговорів щодо членства в ЄС 2006-2013 рр. *Гілея: науковий вісник*. Вип. 127. 2017. С. 399-402. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_127_105 (дата звернення: 02. 03. 2024).

ГАМАЛІЇВСЬКИЙ (ХАРЛАМШІВСЬКИЙ) МОНАСТИР: В'ЯЗНИЦЯ ЧИ СВЯТА ОБИТЕЛЬ?

Кулібова Ярослава

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
аспірантка спеціальності 032 Історія та археологія

Науковий керівник: Гриценко Андрій Петрович

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри історії, правознавства
та методики навчання ГНПУ ім. О. Довженка

Чернечим осередкам, які відгравали непересічну роль у виборі духовних, культурних, політичних пріоритетів людства, впливали на формування й утвердження духовної, етнонаціональної та політичної єдності перед зовнішніми загрозами, утверджували церкву та її віровчення, належить чільне місце в історії [5, с. 32].

На території України було вісім монастирів, які в ХХ столітті радянська влада перетворила в тюрми та колонії. У келіях, де довгий час жили монахи та черниці, розміщували в'язнів, а в деяких влада влаштувала розстріли. Навіть після того, як 24

серпня 1991 року Україна здобула незалежність, доля колишніх монаших обителів не змінилась, вони продовжували функціонувати як в'язниці. Гамаліївський (Харлампіївський) монастир був однією з таких обителів - в'язниць [1].

У 2024 році виповнюється 311 років від дня заснування Гамаліївського (Харлампіївського) монастиря - не тільки одного з останніх духовно-просвітницьких закладів, а й одного з найнеоднозначніших прикладів використання історико-архітектурної спадщини країни.

Будівництво унікального монастиря пов'язане з іменем Івана Скоропадського та його дружини Анастасії. За прикладом гетьмана діяли також і представники генеральної старшини, зокрема, з родини Савичів [2; 3; 4]. У 1714 році гетьман проголошує себе покровителем обителів. За його сприяння на території монастиря було зведено гетьманський будинок, де й проживав Скоропадський із родиною. У 1722 році гетьман помер, його поховали на території обителів в склепі Харлампіївської церкви.

Після смерті гетьмана І. Скоропадського, ктиторм обителів стала його дружина Анастасія, яка перейняла на себе опіку за монастирем. Під час хвороби жінка вирішує перетворити монастир із жіночого в чоловічий, сподіваючись, що саме чоловік-керівник зможе краще опікуватись храмом.

Уже в 1729 році, після смерті Анастасії, до Харлампіївського монастиря перевезли ченців із Мутинської обителів, яка знаходилась біля Кролевця.

Гамаліївський монастир функціонував до 1924 року, поки більшовицька влада не прийняла рішення про його ліквідацію. Після чого на місці обителів почав діяти будинок для людей похилого віку й притулок для дітей, а на місці собору був будинок культури [1].

У середині ХХ століття Гамаліївський (Харлампіївський) монастир визнали пам'яткою архітектури республіканського значення, але в 1962 році Сумський обласний виконком віддав колишню обитель Міністерству внутрішніх справ, яке невдовзі перетворило її на колонію суворого режиму №66.

В останні дні своєї президентської каденції Віктор Ющенко підписав указ №4/2010 «Про деякі питання збереження ансамблю пам'яток Гамаліївського Харлампієвого монастиря», в якому йдеться про звільнення Шосткинською ВК-66 приміщень і будівель колишнього монастиря. Однак, після указу нічого не змінилось, адже коштів на ліквідацію колонії не виділили [1].

І тільки в 2011 році Харлампіївську церкву, літню трапезу, залишки північно-західної башти та оборонних мурів відділили від режимного закладу.

Храм передали Конотопській єпархії УПЦ МП, яка відновила жіночий монастир. Однак 2020 року там виникла пожежа.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 року, якою було затверджено «Порядок оптимізації діяльності слідчих ізоляторів, установ виконання покарань та підприємств установ виконання покарань». У квітні 2018 року всіх засуджених направили в інші колонії.

Нарешті колонію ліквідували, а в монастирі заснували державний заповідник «Державотворці Сіверщини», який 21 липня 2021 року також ліквідували.

Отже, Гамаліївський (Харлампіївський) монастир є пам'яткою архітектури національного значення України — це один з останніх монастирів-фортець, побудованих в Україні. Тут розміщена усипальниця родини Скоропадських. Не дивлячись на те, що територію монастиря довгий час використовували як в'язницю,

Гамаліївська (Харлампіївська) обитель — це святе місце для вірян, які приходять сюди для молитви та духовного відпочинку від земних турбот.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гамаліївський Харлампіївський монастир: свята обитель чи в'язниця? *Релігійне краєзнавство* : веб-сайт. URL: https://risu.ua/gamalijivskiy-harlampijivskiy-monastir-svyata-obitel-chi-v-yaznicya_n58741 (дата звернення: 02.04.2024).
2. Гриценко А.П. Втрата впливовості Савичів у 1720-1740-ті роки як результат наступу російських вельмож на права української старшини. *Сіверщина в історії України*. Зб. наукових праць. Вип. 9. Київ – Глухів: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2016. С. 244 – 248. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/128300/50-Hrytsenko.pdf?sequence=1> (дата звернення: 02. 03. 2024).
3. Гриценко А. П. До питання генеалогії роду Савичів. *Сіверщина в історії України*. Зб. наукових праць. Вип. 5. Київ – Глухів: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2012. С. 195-200. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sviu_2012_5_45 (дата звернення: 02. 03. 2024).
4. Гриценко А. П. Родина Савичів – натхненники Сіверщини. *Сіверщина в історії України*. Збірник наукових праць. Випуск 4. – Київ – Глухів: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2011. С. 184 – 189. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/75611/45-Hrytsenko.pdf?sequence=1> (дата звернення: 02. 03. 2024).
5. Кулібова Я. В. Історичний контекст заснування жіночих монастирів. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Наукові пошуки в контексті викликів і конфліктів : зб. матеріалів доп. учасн. XV-ї Міжнар. наук.-практ. конф. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон : Посвіт, 2023. С. 32-33.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ПЕРІОДІВ ПОЛІТИЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН, ТАКИХ ЯК КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ, НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ГЛУХІВСЬКОГО ТЕХНІКУМУ

Поляков Едуард

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
аспірант спеціальності 032 Історія та археологія

Науковий керівник: Гриценко Андрій Петрович

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри історії, правознавства
та методики навчання ГНПУ ім. О. Довженка

Політика колективізації, що була впроваджена радянською владою наприкінці 20-х років минулого століття та проводилася в СРСР у період з 1928 по 1937 рік, передбачала об'єднання невеликих одноосібних селянських господарств у колективні, що передбачало повний контроль за їх діяльністю з боку держави. Метою колективізації було підвищення продуктивності сільського господарства в країні та зростання його обсягів. Діяльність малих господарств вважалась неефективною в масштабах країни, яка посиленними темпами вступала в індустріалізацію зростання обсягів промислових виробництв. Влада віддавала перспективу розвитку та збагаченню держави, не приділяючи уваги тим